Dôvodová správa k úpravám študijného plánu divadelný manažment na bakalárskom a magisterskom stupni štúdia

Východiská

Proces aktualizácie študijných plánov pre akademický rok 2025/2026 a nadchádzajúce vychádzal z viacerých zdrojov spätnej väzby – predovšetkým z podrobných stretnutí so študentmi a študentkami KDM, konzultácií so zástupcami a zástupkyňami zamestnávateľov, absolventami, ako aj z výročných dotazníkov spätnej väzby realizovaných na úrovni Divadelnej fakulty VŠMU.

Zamestnávatelia

Zamestnávatelia vyzdvihli potrebu silnejšieho prepojenia vysokoškolského štúdia s reálnou praxou. Zdôraznili, že absolventi KDM by mali vstupovať na trh práce nielen s teoretickými znalosťami, ale predovšetkým s praktickými skúsenosťami, schopnosťou samostatne riadiť projekty a orientovať sa v komplexných organizačných a ekonomických kontextoch kultúrnej oblasti.

Zaznela potreba:

- systematického **rozvoja projektového myslenia a riadenia** – vrátane schopnosti vyhodnocovať náklady a výnosy, orientovať sa v rozpočtovaní a grantových schémach,
- zvyšovanie **kompetencií pri zbere a analýze dát**, najmä pre oblasť kultúrnej politiky, ale aj v prípade prípravy a evaluácie projektov
- venovať **pozornosť rozdielom medzi neziskovým a komerčným sektorom**, zvyšovať **kompetencie v oblasti podnikania** v kultúre a kreatívnom priemysle, vrátane zlepšenia tréningu v oblasti prezentačných zručností (pitching projektov)
- aktívnej práce na **budovaní vzťahov so stakeholdermi** – donormi, partnermi, ale aj s publikom

Zároveň zaznela výzva na väčšiu regionálnu citlivosť výučby – teda ponúkať také vzdelávanie, ktoré nebude výlučne zamerané na Bratislavu či veľké kultúrne inštitúcie, ale predstaví aj funkčné modely z regiónov Slovenska. Navrhnuté bolo aj zavedenie duálneho vzdelávania , resp. pracovných stáží v spolupráci s divadlami a kultúrnymi organizáciami.

So zamestnávateľmi sa diskutovalo aj o možnosti potenciálnej zmeny názvu študijného plánu na magisterskom stupni na „manažment kultúry“, resp. „arts management“. Podľa zamestnávateľov by nový názov lepšie odzrkadľoval ambície, ako aj širší záber magisterského stupňa štúdia. Katedra tento podnet riadne zvážila, no nakoniec sa k zmene názvu magisterského študijného plánu rozhodla zatiaľ nepristúpiť.

Študenti

Študenti – prostredníctvom osobných stretnutí, záznamov na platforme MIRO a dotazníkových výstupov – opakovane upozorňovali na potrebu:

- **jasnejšej nadväznosti a logiky medzi predmetmi**, ktoré by mali reflektovať prirodzený progres od základných vedomostí po aplikáciu v praxi a mali by mať **adekvátne kreditové ohodnotenie**, ktoré odráža ich náročnosť,
- prepracovania **systému odbornej praxe v Divadle Lab**, minimalizovania časových konfliktov s rozvrhom a doručenia ozajstnej vzdelávacej hodnoty,
- **transparentného a spravodlivého hodnotiaceho systému**, ktorý by odzrkadľoval výkon študentov, motivoval a zároveň rešpektoval individuálne tempo,

- **riešenia nevyhovujúcej výučby cudzích jazykov**, najmä pokiaľ ide o obsahovo-relevantné kompetencie a kvalitu pedagogického vedenia,
- zavedenia **aktívnej podpory zo strany pedagógov**, najmä formou dedikovaného supervízora projektov pre študentov KDM (podobne ako je tomu v prípade ročníkových vedúcich na iných katedrách), ktorý by bol oporou v náročnejších organizačných a medziľudských situáciách.

Charakter a rozsah zmien

Pri príprave nového študijného plánu sme vychádzali z cieľa modernizovať štúdium tak, aby **reagovalo na potreby a očakávania súčasnej generácie študentov** (Generácia Z), ako aj na **meniace sa požiadavky kultúrneho a kreatívneho sektora**. Študijné plány akcentujú kľúčový rozdiel oproti iným manažérskym či teoretickým študijným programom, a to predovšetkým **bezprostredný kontakt s umením** a **zameranie na prax**.

Jedným z kľúčových cieľov aktualizácie štúdia na Katedre divadelného manažmentu je **zmena rytmu výučbovej časti semestra**. Tradičný model lineárneho rozvrhu, rozdeleného do týždenných výučbových jednotiek, sa v mnohých prípadoch ukázal ako málo pružný a nedostatočne motivujúci pre študentov Generácie Z, ktorí reagujú lepšie na **intenzívne, koncentrované formy učenia**, rýchlu spätnú väzbu a praktické zadania. Katedra bude v intenzívnejšej miere ponúkať blokovú výučbu, kurzy, exkurzie a výučbu ateliérovou formou.

Bakalárske štúdium

Bakalársky stupeň štúdia je zameraný na **formovanie kvalitných produkčných a projektových manažérov** s dôrazom na praktické skúsenosti a prepojenie so súčasnou divadelnou praxou. Absolventi sú pripravení samostatne zvládať produkčné, komunikačné a organizačné úlohy v profesionálnom i nezávislom (nezriaďovanom) kultúrnom prostredí.

Profil absolventa kladie dôraz na schopnosť riadiť jednotlivé fázy tvorivého procesu, efektívne organizovať divadelnú činnosť vrátane plánovania, rozpočtovania a koordinácie tímu, a zároveň reflektovať svoju úlohu v kontexte kultúrnej politiky a verejného priestoru. Súčasťou štúdia je aj rozvoj kritického myslenia, orientácie v umeleckom dianí a schopnosti aplikovať získané vedomosti v rôznych oblastiach kultúrneho manažmentu.

Predmety bakalárskeho študijného plánu

- **19 predmetov je nových,** napr. *Akademické zručnosti* (vyučuje: Mgr. P. Chovancová, ArtD.), *Od koncepcie po predstavenie 1-2* (doc. Z. Pašuthová, ArtD.), *Režijno-herecká propedeutika* (Mgr. et. Mgr. art. A. Totiková, PhD.), *Mutlimediálna tvorba* (Mgr. Z. Ďurčeková, ArtD., Matúš Benža MA, ArtD.), *Základy fundraisingu* (Mgr. Z. Thullnerová), *Umenie prezentácie* (Mgr. Zuzana Ďurčeková, ArtD., Mgr. art. Lenka Spišáková-Barilíková, ArtD.), *Umenie spätnej väzby* (Mgr. Zuzana Vasičáková Očenášová, MSc.), *Umenie tvorby textu* (doc. Z. Pašuthová, ArtD.), *Techniky tímovej práce* (doc. Z. Joniaková, PhD.) alebo *Kultúrna geografia* (Mgr. P. Chovancová, ArtD.) a i.
- **26 predmetov bolo výrazne inovovaných,** najvýraznejšími zmenami prešli profilujúce predmety *Produkčná tvorba v Divadle Lab 1-4* a *Bakalársky projekt - Produkcia divadelnej inscenácie 1-2* (vyučujúci: Mgr. art. D. Farkaš, PhD./Mgr. art. I. Konýčková, M. Benža, MA, ArtD., Mgr. Z. Ďurčeková, ArtD., doc. Z. Pašuthová, ArtD.), ďalej: *Základy divadelnej prevádzky 1-2* (Mgr. art. D. Farkaš, PhD./Mgr. art. I. Konýčková), *Ekonomika divadelnej prevádzky* (Mgr. art. D. Farkaš, PhD., Ing. K. Grančičová, PhD.) *Základy scénickej a kostýmovej výroby* a *Technologické minimum* (oba vyučované v spolupráci s Katedrou scénografie), *Právo 1-2* (Mgr. L. Miklasová, LL.M), *Špecifiká tretieho sektora* (Mgr. Z. Thullnerová), *Grantové praktikum* (Mgr. N. Derner Urblíková) a i.
- **37 predmetov ostáva bez zmeny**

Podrobnosti o predmetoch sú k dispozícii v sumárnom študijnom pláne a v informačných listoch predmetov.

Magisterské štúdium

Magisterský stupeň štúdia rozvíja produkčné základy bakalárskeho stupňa a rozširuje ich o strategické a analytické kompetencie potrebné pre vedenie kultúrnych inštitúcií a projektov. Program je zameraný na **prípravu kultúrnych lídrov**, ktorí dokážu samostatne myslieť, rozhodovať sa v zložitých kultúrnych a spoločenských kontextoch a iniciovať inovatívne projekty s presahom do iných oblastí umenia a kreatívneho priemyslu a to aj v medzinárodnom kontexte.

Štúdium **reflektuje interdisciplinaritu,** podporuje individuálne zameranie študenta **a umožňuje špecializáciu** prostredníctvom výberových predmetov. Jadro programu tvorí schopnosť koncipovať a implementovať dlhodobé stratégie, efektívne komunikovať v kultúrnom diskurze, ako aj prevziať zodpovednosť za vedenie kultúrnych organizácií v zriaďovanej aj nezriaďovanej sfére.

Predmety magisterského študijného plánu

- **21 predmetov je nových,** napr. *Stáž v externom prostredí 1-4* a *Seminár k stáži v externom prostredí* (vyučujúca: Mgr. K. Figula), *Manažment zriaďovaných divadiel* (pracovný názov) (Mgr. S. Hroncová), *Stratégie v kultúre 1-2* (Mgr. Z. Ivašková), *Ekonomika kultúry* (Ing. M. Čas, PhD.), *Podnikanie v umení* (Mgr. art. Š. Kozák), *Brand Management* (Mgr. Z. Ďurčeková, ArtD., M. Benža, MA, ArtD.), *Interkultúrna komunikácia* (Mgr. P. Chovancová, ArtD.), *Kultúra ako súčasť rozvoja mesta* (MgA. J. Sulženko, PhD., MgA. D. Kašpar) a i.
- **19 predmetov bolo výrazne inovovaných,** napr. *Kurátorstvo v perfomatívnych umeniach* (Z. Dobrović), *Dialógy o kultúre: fórum pre myslenie a prax 1-2* (Mgr. K. Figula), *Kultúrny a kreatívny priemysel* (Mgr. N. Derner Urblíková), *Organizačné správanie a leadership* (doc. Z. Joniaková, PhD.), *Manažérska ekonomika* (Ing. K. Grančičová, PhD.) a i.
- **17 predmetov ostáva bez zmeny**

Podrobnosti o predmetoch sú k dispozícii v sumárnom študijnom pláne a v informačných listoch predmetov.

Novou dominantou magisterského štúdia je **povinná stáž v externom prostredí** (predmety *Stáž v externom prostredí 1-4* a nadväzujúce predmety *Seminár k stáži v externom prostredí 1-4*), spolu za 20 ECTS. Cieľom stáže je:

- prepojiť teoretické poznatky so skutočným prostredím kultúrnych inštitúcií,
- umožniť študentovi zažiť fungovanie organizácie zvnútra – vrátane organizačnej kultúry, pracovných procesov a projektového cyklu,
- tieňovať manažéra alebo koordinátora a tým pochopiť reálne kompetencie a zodpovednosti v profesijnej praxi,
- samostatne plniť pridelené úlohy a aplikovať zručnosti nadobudnuté počas štúdia.

Študent odpracuje počas každéhosemestra **minimálne 120 hodín**, buď v jednej alebo viacerých organizáciách (divadlá, kultúrne centrá, samosprávy, festivaly a pod.). Stáž je hodnotená na základe výkazu práce a hodnotenia supervízora. Katedra poskytuje potrebnú súčinnosť pri zabezpečení miesta, no zodpovednosť za organizáciu stáže (vrátane prípadnej zmluvy) má sám študent v spolupráci s pedagógom. Katedra aktuálne kompiluje databázu potenciálne spolupracujúcich inštitúcií a organizácií.

Stáž má v magisterskom štúdiu rozvojový charakter – nejde len o výkon pomocných úloh, ale o vedomé sledovanie, reflektovanie a prípadne aj spoluformovanie procesov v danej organizácii. Väčší dôraz na pracovnú stáž je tiež v súlade s vecným návrhom pripravovanej novely zákona o vysokých školách.

Stáž dopĺňajú profilujúce predmety *Samostatný projekt A-B*, ktoré poskytujú študentovi možnosť viesť samostatný projekt, ktorý podporuje a rozvíja aktivity fakulty. Študent navrhuje, pripravuje a realizuje konkrétnu aktivitu podľa vlastného zamerania, ktorá je prospešná pre fakultu alebo širšiu komunitu. Napríklad môže ísť o organizáciu prezentačnej aktivity (napr. prehliadka UNBOXING, odovzdávanie Ocenení časopisu Reflektor, rôzne výstavy a pod.), komunitné podujatie (zamerané na rozvoj pocitu spolupatričnosti a komunity na DF), náborové aktivity pre

uchádzačov o štúdium (napr. organizácia programu Mini-Erasmus pre stredoškolákov), vytvorenie individuálneho vzdelávacieho formátu zameraného na rozvoj publika (audience development) alebo vytvorenie komplexnej komunikačnej kampane (napr. produkcia video spotu pre Divadlo Lab, produkcia teaserov a trailerov pre Divadlo Lab).

Personálne zabezpečenie

V súlade s odporúčaniami pracovných skupín SAAVŠ zameraných na posudzovanie študijných programov a vnútorného systému zabezpečovania kvality na VŠMU, pristupuje Katedra divadelného manažmentu ku **konsolidácii pracovných úväzkov**.

Od septembra 2025 bude na katedre vytvorených dovedna **9 systematizovaných miest** v celkovej výške **6,7 FTE** (ekvivalent plného pracovného úväzku), z toho:

- 2 funkčné miesta docentov – 1,5 FTE
- 4 funkčné miesta odborných asistentov na ustanovený pracovný čas – 4,0 FTE
- 3 funkčné miesta odborných asistentov na kratší než ustanovený pracovný čas – 1,2 FTE

Popri stabilizácii interného pedagogického tímu bude Katedra divadelného manažmentu naďalej **systematicky využívať odbornú kapacitu externých spolupracovníkov** (vrátane zahraničných), a to najmä pre výučbu špecializovaných a aplikačne orientovaných predmetov. Tento model má v kontexte katedry dlhodobo pozitívne ohlasy zo strany študentov. Rovnako je v súlade s vecným zámerom novely zákona o vysokých školách.

Externisti prinášajú do výučby aktuálne poznatky z praxe, kontakty na sektor a potenciálnych partnerov pre prax, stáže či budúce zamestnanie a rozmanitosť prístupov a metodík, ktoré obohacujú študijný program a odrážajú pluralitu praxe v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

V Bratislave, 24. apríla 2025

Mgr. Katarína Figula
vedúca Katedry divadelného manažmentu